

Dopisy sedmi maloasijským sborům

List do Efezu

Martin Běle

Videozáznam

Martin Běle - Bůh ví o našich skutcích

Kázání

Autorství

Autorem knihy Zjevení a tedy i Listů sedmi sborům je Jan. Ovšem není to Jan - autor evangelia a Janových listů. Je to jiný Jan. Teologové jej obvykle nazývají Jan teolog nebo Jan z Patmu. Proč z Patmu? Protože hned v úvodu knihy Zjevení píše, že se na ostrově Patmos octl pro Boží Slovo a pro svědectví Ježíšovo. Obecně se tedy má za to, že tam byl ve vyhnanství. A právě tam se mu dostalo zvláštního zjevení, ve kterém k němu promluvil Kristus.

Struktura

Když si dáme trochu práce a srovnáme jednotlivé Listy, snadno zjistíme, že mají jednotnou strukturu.

Nikdy v nich nechybí adresát listu: *Andělu církve v Efezu - ve Smyrně - v Pergamu...* piš: Kdo je tím andělem, v tom vykladači Bible nemají jasno. Někteří mají za to, že každý sbor má svého anděla. To je velice blízké hebrejskému myšlení. Jiní vykladači mají za to, že tím andělem je člověk - nějaký posel, který dostane od Jana opis prorockého slova a donese jej do toho kterého společenství. Další mají za to, že je to vedoucí sboru a další pak, že je to sbor sám... Nevíme. V každém případě - konečným adresátem není onen anděl, ale to společenství sboru. Sbor, místní církev má slyšet Kristovu řeč.

Po adresátovi vždy čteme představení odesílatele *Toto praví ten..., který drží sedm hvězd a pod... Vždy je zdůrazněno, že to slovo říká Kristus... a je přitom nějak popsána jeho vznešenost, jeho moc a sláva.*

Pak vždy následuje text, kterému sám pro sebe říkám "Hluboký vhled a vysvědčení". To je ten Boží pohled na společenství... Ocenění opravdovosti, kritika chyb. Začíná slovy: Víím o... Následuje Výzva k obrácení (k nápravě) a důsledky pokud to církev neudělá A nakonec Zaslíbení toho, co přijde pokud společenství zvítězí

A to poslední, co chci v úvodu povědět se týká porozumění a výkladu celé Knihy Zjevení.

Výklad

Kdo knihu Zjevení občas čtete, dáte mi asi za pravdu, že není vůbec lehké jí porozumět. Je plná symbolů a obrazů, kterým nejspíš mnohem lépe rozuměli lidé starověku než my dnes...

Jak tedy knihu Zjevení vykládat? To je velká otázka! Povím, jak to spíš nedělat. Někteří jí vykládají historizujícím způsobem, spojují jednotlivé obrazy s konkrétními historickými událostmi. Tito vykladači vnímali a vnímají Zjevení jako jakýsi diář, který je předem vyplněn a lidé, kterým je to dáno, v něm umějí číst. Toto pochopení Zjevení se ovšem už mnohokrát ukázalo jako zavádějící. Budme proto v tomto opatrní. Pamatuji se, když jsem byl asi 3 roky křesťanem, bouchl reaktor v Černobyli. A my jsme s bráchou četli ve Zjevení o hvězdě zvané Pelyněk, která padla z nebe a otrávil třetinu řek a zemřelo mnoho lidí. Černobyl jak možná víte, je jen jiný název pro Pelyněk, a tak jsme se cítili osvětlení, že rozumíme knize Zjevení... Ale ono to tak snadné není...

Všimněme si v textu, který za chvíli budeme číst. V souvislosti s církví se několikrát objeví číslovka Sedm. Sedm sborů - sedm hvězd, které tyto sbory symbolizují, sedm svícňů... - sedmička je číslo symbolizující plnost. A to napovídá, že listy jsou sice určeny sedmi konkrétním sborům v konkrétním čase, ale těchto 7 sborů představuje církev v plnosti - celou církev (tedy nejen ty sbory tehdy, ale všechny sbory po celou existenci církve).

Osobně jsem přesvědčený, že kniha Zjevení, stejně jako ostatní knihy Nzákona, má co říci křesťanům a církví v každém věku a v každé situaci a nemusíme to, co čteme nutně spojovat s konkrétními událostmi, které se staly v minulosti nebo které se dějí nyní...

A teď už si přečtěme první z listů. Dopis napsaný do Efezu.

Zj 2, 1-7

Andělu církve v Efezu piš: Toto praví ten, který drží sedm hvězd ve své pravici, který se prochází mezi sedmi zlatými svícny:

„Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.

Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš. To však máš k dobru, že nenávidíš skutky Nikolaitů stejně jako já.

Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.“

Efez — významné město

Tak první z listů mířil k církvi v Efezu. Efez byl třetím největším městem v římské říši a rozhodně byl nejvýznamnějším a nejbohatším městem Malé Asie - centrum obchodu. Byl také celá staletí proslulý působením filosofa Herakleita. Pyšnil se obrovským amfiteátre pro 24 000 lidí...

Efez — temné město

Zároveň ovšem byl Efez mimořádně temným duchovním místem. Ve městě stál chrám bohyně Artemis - jeden ze sedmi divů světa - největší a nejkrásnější chrám široko daleko. A v knize Skutků čteme jak vášnivě efezští bohyni Artemis uctívali. Město do značné míry žilo z prodeje jejích sošek - lidé si je vystavovali doma, braly si je na cesty, a věřili, že je ochraňují...

Do města pak proudily davy poutníků, kteří tam přicházely právě z důvodu uctívání Artemis.

Efez také proslul i jinými magickými praktikami. Hromadně se zde vyráběly, a do celého světa prodávaly, Efezské zaklínací formule - To byly svitky s různými magickými kletbami. Když si třeba nějaký muž chtěl naklonit ženu, která jej nechtěla, koupil si zaklínací formuli - tu vyslovil a pak se těšil, že se na něj usměje štěstí. Stejně tak existovaly magické formule pro získání bohatství, pro ochranu před zlými duchy a podobně... Efez proslul i horlivým uctíváním Císaře.

Vznik sboru

V této temné duchovní atmosféře vznikl v Efezu v 50. letech prvního století sbor. Obrátili se tam lidé, kteří do té doby byli horlivými uctívači Artemis a zabývali se magií (Sk 19,18-19). Nejdřív se jim věnoval Apolos, Pak tam přišel apoštol Apoštol Pavel. Ten tam strávil více než dva roky, během nichž se skupinka několika učedníků rozrostla a vznikl sbor.

Později - po nějakých osmi letech, Pavel Efezským poslal dopis, který známe jako Epištolu Efezským.

Každý sbor má svůj šmak

Ale List do Efezu v knize Zjevení je pozdějšího data. Vznikl až někdy kolem roku 90, takže v té době sbor v Efezu existoval už nějakých 30, ale spíše 40 let.... A v té době byl už nějaký čas nejvýznamnějším sborem v regionu. Měl jistě vliv jak na své okolí, tak i na ostatní sbory v oblasti malé Asie.

Z pohledu historie je 40 let velice krátká doba, přesto za ta léta už sbor přeci jen něco prožil, přicházely nové generace učedníků, čelili všelijakým výzvám, a to vše se nějak promítlo do toho, čím se sbor stal. A tak, stejně tak jako každý sbor v dnešní době, měl sbor v Efezu svá specifika, určitou chuť, atmosféru. Když navštívíte sbory, určitě si toho všimnete. Každý sbor má svou osobitou atmosféru...

Zajímavé je, že lidé ve sboru tuto "chuť sboru" moc nevnímají. Míváme provozní slepotu. Známe sice svůj sbor, ale tím jak jsme uvnitř, stáváme se k určitým věcem slepými. A to k dobrým i ne tak dobrým věcem.

Co vidí Kristus? Vytrvalost, opravdovost a ochotu trpět

Na staršovstvu se někdy ptáme lidí, kteří přicházejí do našeho sboru - jak sbor vidí. Rádi samozřejmě slyšíme to pěkné, ale také chceme slyšet i to, co ti přicházející lidé vidí jako naše nedostatky. To je velmi cenné. No, ale ještě mnohem cennější je to, jak sbor vidí Pán církve.

A to se děje v tomto listu. Jakoby Kristus provedl revizi sboru a dává mu vysvědčení. To je ten Hluboký vhled, o kterém jsem mluvil před chvílí. A to vysvědčení sboru je krásné.

2 „Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. **3** Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.

To je krásné vysvědčení, vidte! - Efežtí jsou vytrvalí, pevní ve své víře, jsou věrní. Dokonce pro Krista trpěli.

Vládl jim císař Domitian. To byl jeden z nejkrutějších císařů. V Efezu, stejně jako i jinde v římské říši, tvrdě vyžadoval, aby mu lidé vzdávali božskou čest. Kdo se tomu postavil, byl považován za nepřítele státu. Domicián vytvořil hustou síť placených špiclů, jen aby měl přehled a mohl se tvrdě vypořádat s každým, kdo se mu nezdál. Křesťané za jeho vlády hodně trpěli, a Efežtí v tom utrpení obstáli.

A dokázali čelit nejen vnějšímu nebezpečí, ale i vnitřnímu. Odhalili falešné apoštoly, kteří šířili bludy. Sbory v malé Asii čelily všelijakým bludům. Za všechny bludy připomenu jeden: Víra v Ježíše nestačí. Křesťané se musí stát součástí židovského náboženství, musí přijmout obřizku a pak dodržovat zákon, aby mohli přijmout Boží odpuštění v Kristu... Z listu Galatským víme, jak apoštol Pavel bojoval s těmito bludy, které sice zněly velice zbožně, ale výsledkem bylo náboženské otročení...

Pak jsme četli, že Kristus efezským vzkazuje, že efežtí nenávidí skutky Nikolaitů stejně jako On.

Nevíme zcela přesně, co byly ty skutky Nikolijitů. Vykladači mají za to, že dělali kompromisy s římským kultem. Říkali nejspíš „Proč trpět? Stačí přece jen trochu uhnout, přizpůsobit se. Udělat něco jen na oko. Tak se tomu Domiciánovi pokloníme a budeme si myslet své“. „A účast na nějakých magických obřadech nám taky neuškodí. Konec konců - i magie funguje"... Lidé ve sboru k tomu ale řekli: „Ne! Raději pro Krista trpět nežli žít pokrytecky a zaprodávat se zlu.“.

To vše je skvělá vizitka Efezských a jsou nám svou věrností a opravdovostí příkladem.....

Sbor je nemocný

...Přesto ale, při všech těch duchovních zápasech, ... něco veledůležitého ztratili! To jejich vysvědčení - jakkoliv je krásné, má jednu velkou kaňku. Ježíšův hluboký vhled odhalil vážné onemocnění sboru. Jaké? ...už nemáš takovou lásku jako na počátku....

....nemáš takovou lásku...

Premýšlejme, jak to asi bylo. Když efežští uvěřili a vznikl sbor, byli nadšeni z Krista! Všechno bylo nové. Jistě si dobře uvědomovali ten rozdíl mezi modloslužbou a životem víry... a to je vedlo k velké lásce. Jenže jak čas plynul, to co bylo původně živé - žhavé stalo se rutinou. ...nemáš takovou lásku... Zůstali věrní, ale stali se podobnými manželům, kterým se z manželství vytratila láska.

Víte jak to v manželství někdy bývá. Lidé se milují, ale pak přijdou zápasy: péče o děti, náročná zaměstnání, občasný nesoulad, stereotyp, a mezi manželi, aniž by si toho všimli, může dojít k pozvolnému odcizení....., zmizí vroucnost, touha sdílet se s tím druhým a obětovat se pro něho. Lidé se stávají spíše spolupracovníky v domácnosti než milujícími manželi... A to je nebezpečný stav, protože může vést k úplné smrti manželství...

Možná si někdo pamatujete psychologa Jaro Křivohlavého. Ten kdysi při jedné přednášce řekl: "Každý den se snažím manželce alespoň jednou říct, že jí miluji.". To mi přijde velice moudré. Snažit se každý den dát druhému alespoň jednou najevo, že je milovaný... Jazykem, kterému rozumí...

A je mi líto, když vidím manžele, kteří lásku ztrácejí nebo ztratili. Pokud se to stalo vám, je nutné začít s tím hned něco dělat - třeba drobnosti. Muži, dej najevo své ženě, že jí miluješ - způsobem, kterému ona rozumí. Řekni, že jí miluješ, udělej něco, co jí rozradostní. A ty - ženo - přestaň třeba svému muži vyčítat, že ještě nepověsil tu poličku v kuchyni... místo toho mu řekni - jak moc si ho vážíš a jakej je chlapák. Tak se obnovuje a posiluje láska.

Ale zpět k našemu textu. Efezským se během těch let životního putování vytratila láska ke Kristu. Ještě ne úplně, ale jsou v ohrožení. Jsou věrní a opravdoví, žijí v nasazení pro Boží království, ale to nestačí. A nechybí jim jen nějaká třešínka na dortu. Ztrácejí základ - z láskyplného vztahu s Bohem se stalo náboženství bez lásky. A kde chybí láska k Bohu, tam v církvi obvykle chybí i láska k lidem... to bývá spojené.

- Je sice hezké, že zůstali věrní, je obdivuhodné, jak odhalili falešné apoštoly, ale je škoda, že nic nečteme o tom, že by se s láskou snažili pomoci těm, které ti falešní apoštolové popletli hlavu.
- Je skvělé, že nemohou snést zlé lidi, ale nečteme nic o tom, že by láskyplně pomáhali těm, kterým ti zlí lidé ublížili...

Jejich věrnost ve víře se pomalu ale jistě stávala zatuchlým náboženstvím. Co se nepodařilo těm falešným apoštolům, kteří přinášeli zvěst, která v konečném důsledku vedla lidi do náboženského otročení, to se pomalu začalo dařit jim samotným, protože ztráceli lásku.

Co je víra bez lásky? Otročina! V horším případě fanatismus!

A společenství bez lásky?

Bud' se stane zapouzdřeným a uzavřeným posledním ostrůvkem "pravověrných" nebo se stane Dunícím kovem a zvučícím zvonem. Nadělá humbuk - může být vidět, může mít hodně aktivit, ale nebude to ani přitažlivé ani přesvědčivé.

**Tam kde Bohu slouží lidé, kteří ztratili lásku,
tam totiž nemůže být přitažlivé prostředí.**

Ježíš proto Efezské vybízí k obrácení:

Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív.

Co my?

A já přemýšlím nad sebou i nad námi. Jak jsme na tom? ....

Popravdě, jsem tu stále nový. Pořád ještě tak trochu vidím věci zvenčí. A co vidím? Hezké, fungující společenství lidí. Vidím mnoho lidí, kteří mají rádi Krista a mají rádi druhé. Lidé se nás často ptají, jak si zvykáme v Praze. Snadno. Skvělý sbor a krásné město.... Ale... důležitější je, co v našem sboru vidí Kristus.

Nechme si udělat tu revizi jím samým. A pokud budeme vnímat, že jsme v těch našich zápasech ztratili lásku, pak na nic nečekejme a začněme odstraňovat všechno, co tuto lásku dusí. Jiná cesta není - je to stejné jako s manželstvím.

A nemusíme hned přemýšlet nad celým sborem nebo nad druhými lidmi. Začněme každý sám u sebe. Vzpomeňte si na slova Dandy Fajfra na sborovce: Církev je nereformovatelná, pokud nebudou reformováni jednotlivci.

Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív... Možná si už ani nevzpomeneme, jaké to bylo dřív... A tak mám téma k modlitbám.

- Modleme se: *"Bože, otevři mi oči, abych nebyl slepý a viděl tvoji lásku."* To je totiž to hlavní - na tom vše stojí. Bůh totiž miluje jako první. A konec konců - zdroj své lásky k lidem a k Bohu nenajdeme jinde než v Bohu. A my tuto boží lásku potřebujeme vidět a znovu a znovu poržívat.
- A vyznávejme Bohu *"Bože miluji tě, ale toužím tě milovat víc."* A říkejme to Bohu třeba každý den. Tak jako každý den říkal Jaro Křivohlavý své ženě: Miluji tě. A věřím, že budeme-li usilovat o větší lásku - Bůh nás vyslyší.
- A ptejme se Boha: *Sloužím ti z lásky nebo...* z povinnosti, z rutiny, ze zvyku nebo proto, že to očekávají lidé kolem mne? A pokud to není z lásky, tak to Bohu povězme a řekněme mu o touze - žít v lásce jako dřív.
- A láska se projevuje konkrétním činem.

Tak se modlete, zda a případně koho máte na kurz pozvat a zkuste to. Pozvánky můžete rozdávat osobně nebo je můžete posílat mailem. Jovanka vám to v týdnu pošle mailem. Večery na sebe nenavazují, takže klidně můžete přijít kterékoliv úterý. Jen je důležité, aby se každý pro ten večer přihlásil na mailu, co je v bulletinu nebo to řekněte Jovance. To kvůli množství jídla a uspořádání stolů.

Tak to je jedna z možností jak prakticky žít láskou. A uděláte-li ten krok, uvidíte, jak se to co doutná, krásně rozhoří...

Varování

Budu končit. Hodně jsem přemýšlel nad těmi Kristovými slovy: Rozpomeň se, odkud jsi klesl, vrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícнем z jeho místa, jestliže se neobrátiš.

To je varování. Myslím, že Ježíš zde nemluví o tom, že by Efežští ztratili spasení, kdyby se neobrátili. V tom pohnutí svícнем vidím spíš to, že nezačnou-li znovu milovat - Ježíš změní jejich postavení. Ztratí důležitost pro své okolí. Sbory křesťanů, mají ve svém místě svůj úkol. Máme ukazovat na Krista - máme být společenstvím přinášejícím naději a ukazujícím na původce této naděje. Ale jestliže společenství ztrácí lásku k Bohu a k lidem, a jestliže ani mezi členy společenství není láska - pak vlastně nemá co dát.

Co my?

A pro nás tomu rozumím takto: Praha 13 potřebuje sbory věrných křesťanů. Potřebuje také aktivní sbory, které jsou vidět a oslovují okolí. A kdyby takových sborů, jako je náš, zde bylo 50, pořád to nebude dost. Ale co Praha 13 potřebuje především, jsou křesťané, kteří nadšeně a vroucně milují Boha i lidi, protože po opravdové lásce touží snad každý a láska - ta přitahuje. Láska je také vysoce nakažlivá a proměňuje celou společnost - ať už ti křesťané dělají cokoliv.

Chceme být sborem věrným a milujícím? Já věřím, že ano.

Pokud je evangelium šířeno milujícími lidmi - lidmi plnými Ducha svatého, pak stává se skutečně mocnou mocnou zbraní. Zbraní, která nebere život, ale život dává. Amen

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Falešní apoštolové a bludná učení... pluralita názorů/jednomyslnost v církvi a ve sboru. Míváme do jisté míry rozdílné pohledy na řadu teologických otázek. Úplná jednota v přemýšlení vede k jisté formě sterility (a ve sterilním světě chybí život) nebo totality. Kde je hranice "zdravé plurality myšlení víry"; a bludného učení? Znáte osobně někoho, kdo šíří bludné učení?
2. K tématu Nikolaitů, kteří dělali kompromisy se zlem. Máte oblasti, ve kterých máte sklon dělat kompromis ačkoliv víte, že je to zlé?
3. K tématu lásky: Zkuste definovat co je to láska. Jaké má podoby. V čem je láska k Bohu a k lidem stejná a v čem je naopak odlišná.

List do Smyrny

David Novák

Videozáznam

David Novák - Bůh ví o našich zápasech

Kázání

*Andělu církve ve Smyrně piš: Toto praví ten první i poslední, který byl mrtev a je živ: „Vím o tvém soužení a tvé chudobě, ale jsi bohat; vím, jak tě urážejí ti, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův! Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení po deset dní. Bud' věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvi: Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží.“ **Zj 2, 8-11***

Město Smyrna známe dnes pod jménem Izmir. Ve starověku se o tomto městě říkalo, že se jedná o korunu, ozdobu a klenot Asie, zároveň se jednalo o město kosmopolitní, o křižovatku mnoha kultur a to i díky své přístavní poloze. Tedy podobně jako náš sbor byl sbor ve Smyrně, stejně jako i sbor v Efezu, o kterém byla řeč minule, sborem velkoměstským.

Když čteme listy do sedmi sborů, pak Smyrna je charakteristická tím, že je jediným sborem, kterému Jan nic nevyčítá. Zároveň ale když čteme o situaci, ve které se sbor nacházel, pak ta nebyla moc záviděnímohdná, protože lidé ve sboru prožívali utrpení a to především kvůli své víře. Jinými slovy víra přináší komplikace, protože někdy člověk jde proti proudu.

Podíváme se na **tři oblasti**, které Jan komentuje a se kterými se více či méně potýkáme.

Vím o tvém soužení a tvé chudobě, ale jsi bohat.

Existují dvě oblasti života, v kterých když se nám nedaří, tak to těžko snášíme. Jednak když nás někdo nemá rád a když máme finanční tíseň. Zkráceně řečeno problémy ve vztazích a majetková nejistota. K tomu bychom ještě mohli přiřadit třetí oblast a tou je zdraví, ale zde se píše jen o prvních dvou. Lidé ve Smyrně prožívali pronásledování a slovo chudoba zde použité znamená doslova hmotnou nouzi. V tomto kontextu slovo jsi bohat působí divně. Jak může být bohatý ten kdo nemá peníze? Zřejmě mnozí z nás tuto situaci neprožíváme, chudých mezi sebou moc nemáme. Zároveň Jan nám zde sděluje, že bohatství věřícího, nebo skutečné bohatství nesouvisí s našimi financemi. Věrnost Bohu zapříčinila, že věřící ve Smyrně zchudli, ale přesto o nich Jan mluví jako o bohatých. Proč? Protože mají něco, co se nedá měřit penězi. Mají bohatství v Kristu (Fp 4, 19). Jednou z ironií těchto sedmi dopisů je, že do jeho církve v Laodiceji, kde věřící měli materiální bohatství, je Ježíš nazývá "chudými". Písmo na mnoha místech varuje před majetkem. Neodsuzuje ho, ale varuje před jeho silou, svůdností, tím, že nám dává falešný pocit bezpečí a jistoty, že vlastně nahrazuje Boha. Jen o jedné skupině lidí Ježíš říká, že jen velmi těžko vejde do království nebeského – je to u bohatých. Tento text nebo varování je u Matouše, Marka i Lukáše. Naštěstí je zde dovětek, že co je u lidí nemožné, je možné u Boha, ale varování je zde hodně silné. Třeba dodat, že se

to týká i mnohých z nás. Pokud máme finanční zdroje, majetek, pak abychom si z nich neudělali Boha, tak nás Bůh učí štědrosti. I to, jak dáváme ukazuje, jak mu důvěřujeme. Zároveň jsme nabádáni, abychom svoje poklady ukládali v nebi což se nepochybně dělo u věřících ve Smyrně.

Vím, jak tě urážejí ti, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův.

Slova ourážkách kvůli víře se v tomto listu opakují a nejen v něm. Táhnou se celým Novým Zákonem. Německý bohoslovec D. Bonhoeffer napsal: Satan se vloudil do církve tak, že ji odloučil od Kristova kříže. Chceme se pod Kristovým křížem radovat a ne trpět... V této souvislosti Bonhoeffer uvádí text z Marka 34 – 38 a dodává, že se jedná o jediné místo, kde Kristus někoho nazval satanem. Píše, že myšlenka křesťanství a následování bez utrpení je satanská. Vstupujeme do boje, ale boj bez utrpení není bojem, ale pouhou hrou. V uvedených textech jsem chtěl ukázat, že utrpení do života křesťanů patří a to nikoli především utrpení ve smyslu nemocí či bolestí, ale utrpení, které prožíváme díky naší víře. Možná, že slovo utrpení je v některých situacích příliš silné, použijme tedy slovo trápení či nepřijemnosti.

Asi ne všichni máme kvůli víře problémy, ale někteří někdy ano. Víra v Ježíše někdy druhé lidi provokuje, někdy to, že nejedeme s davem vzbuzuje nevoli, někdy některé věci nechceme kvůli víře dělat nebo naopak dělat máme a není to druhým po chuti. Nedávno jsem byl na jakési konferenci, kde byli věřící z řady zemí z mnoha míst světa. Jedna z věcí, která mě překvapila, bylo pronásledování věřících. Nyní nemám na mysli jen severní Koreu, Čínu nebo řadu muslimských zemí, kde jsou věřící kvůli víře pronásledováni a vězněni, ale i část Evropy, Ameriku a Kanadu. Zde věřící nejsou dávání do vězení, ale pokud mohou být za některé postoje, které vychází z biblického učení vyhození z práce nebo soudě popotahování. Nepříjemné na tom je, že už jen za názor vám hrozí postih. Problémy ale věřící člověk může mít od své rodiny, ve třídě, v kolektivu tedy v různých kontextech. PJK na soužení ve světě připravoval svoje učedníky: „To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení.“ (J 16, 33) „Když se již spolu s nimi nevrháte do téhož proudu prostopášnosti, dráždí je to a urážejí vás.“ (1 P 4, 4) Petr píše, že už naše odlišnost někdy provokuje. A přesně to prožívala církev ve Smyrně navíc od lidí, od kterých bychom to moc nečekali – od těch, kteří byli nábožensky založení. Jenže ten, kdo na naší víře provokuje je Ježíš. Nedávno jsem četl nějaký článek od jednoho křesťanského autora, kde se rozvášnil, že máme být věrni pravdě. Chápu, pokud to píše filozof. Ale z pera křesťana – publicisty se jednalo o populistické klišé. Proč nenapsat, kdo je ta Pravda? Zvláště když „ten někdo“ o sobě řekl já jsem ta pravda? Důvodem je, že v akademických kruzích se toto nenosí a napsat o tom, že máte být věrni Ježíši znamená vysloužit byste si nálepku fanatika nebo fundamentalisty. Naštěstí křesťanům ve Smyrně a po nich mnoha dalším podobná nálepka a někdy ještě mnohem horší nevadila a proto zachovali věrnost.

Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení po deset dní. Bud' věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života.

Třetí věc se týká zkoušek a utrpení. Jan věřící povzbuzuje k věrnosti a zároveň používá jistý protimluv. Spojuje smrt s vítězným věncem, který dostávali vítězové sportovních klání. Jenže

smrt přece není výhra! I v našem jazyce máme slovní spojení „podlehl nemoci“, což znamená, že člověk prohrál svůj boj o život. Zde je to opačně. Tím, že byl věrný až na smrt, vyhrál... Jan nejen věřícím ve Smyrně ale i nám ukazuje, že zkoušky musí přijít jakkoli se nám z pochopitelných důvodů nelíbí a modlíme se, aby se nám vedlo dobře. Nikdo se nevyžívá v utrpení, zároveň právě utrpení někdy prověří na čem stojí naše víra.

Apoštol Petr píše: *Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, aby se pravost vaší víry, mnohem drahocennější než pomíjející zlato, jež přece též bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. 1 P 1, 6*

Ano, čtete dobře, máme se ze zkoušek dokonce radovat! Toto zní jako určitý druh sebedraskačství, sebezpoškozování?! Písmo nás ale nevybízí, abychom předstírali, že nás něco nebolí, že je nám příjemné, když procházíme vztahovými trápeními, když nás někdo zesměšňuje kvůli naší víře atd. Když čtete o ukřižování PJK, pak nevidíme Krista, který se při bičování a křižování směje. Toto by bylo popírání toho, jak nás Bůh stvořil. Spíše se jedná o postoj ve smyslu „Pane, použij si to, čím nyní procházím, ke svojí slávě a k mému prohloubení vztahu s tebou. Dej, ať mě tato zkouška posílí“.

Chtěl bych to ukázat na vyznání dívky jménem Jony. Když jí bylo 17, utrpěla úraz a od krku dolů ochrnula. Díky svému úrazu každou neděli narazila na následující problém. Součástí liturgie sboru, do kterého chodila, bylo, že kněz vyzval přítomné, aby poklekli a modlili se. Udělali to všichni kromě Joni. *„Když všichni klečeli, rozhodně jsem budila pozornost. A nemohla jsem zadržet slzy“*. Neplakala ale sebelítostí, plakala proto, že pohled na lidi klečící před Bohem byl nesmírně krásný. Byl to obraz nebe. Pak plakala při dalším pomyšlení: Jak se svými zkroucenými, ohnutými prsty, atrofovanými svaly, zdeformovanými koleny a bez citu od ramen dolů, budu mít jednoho dne nové tělo, lehké. Budu moci skákat, kopat, cvičit aerobik... a budu moci dělat to, že vděčně pokleknou na uzdravených kolenou a budu tiše klečet u Ježíšových nohou. Náš problém někdy je, že vidíme pouze realitu vezdejšího života nikoli realitu, kterou popisuje Joni. Jan ukazuje křesťanům ve Smyrně ještě jinou perspektivu.

„Pokud víme, že toto není jediný svět, jediné tělo, jediný život, který kdy budeme mít – že jednoho dne budeme mít dokonalý život, tak, pro někoho paradoxně, jsme najednou schopni začít skutečně žít. Najednou nás největší životní úzkosti nesvazují, najednou můžeme projevit odvahu a podstoupit riziko. Můžeme čelit nejhorším věcem s nadějí, že naše trápení pomine. Když se Ježíš ukazuje učedníkům, ukazuje jim jizvy. Proč byl pohled na jizvy tak důležitý? Když viděli Ježíše bez jizev, vnímali sami sebe jako budoucí příslušníky nebeského parlamentu. Když ho viděli s jizvami, začali si uvědomovat, že by něco podobného mohlo potkat i je. Když ho viděli vzkříšeného s jizvami, poznali, že jizvy, které jim zkazili život, jim ho ve skutečnosti zachránili. Stejně se stane i s naší bolestí a naším smutkem. Poznáme, že to nejhorší, co nás kdy potkalo, jen umocní naši radost. Radost z té nádhery bude větší o každou jizvu, kterou si neseme. Pokud uvěříme zpráve o vzkříšení, o tom, že smrt nemá poslední slovo, život se pro nás

nestane traumatizujícím bojem o přežití a zabezpečení se. Staneme se svobodnými.“ (Citováno z Keller T. , Kristův Kříž)

Pak totiž i o nás platí, že kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží.

Závěr: Jan v listu do Smyrny ukazuje na tři oblasti našich životů. Na to, v čem je skutečné bohatství, na překážky a trable, které s sebou nese následování Krista a které jsou více či méně přirozenou součástí následování a nakonec na utrpení a zkoušky, které náš život doprovází a které nemají být tím, co nás v konečném důsledku potopí.

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Koukněte do mapy a zkuste najít Izmir, pokuste se zjistit, zda jsou v Izmiru nějaké křesťanské sbory.
2. Jan píše o tom, že věřící ve Smyrně jsou bohatí, byť reálně byli chudí. Jak bys popsal „být bohatý v Kristu“? Je to dosti abstraktní vyjádření, proto ho zkuste zkonkretizovat.
3. Jak bys sám sebe ohodnotil v souvislosti se štědrostí, o které jsme hovořili? Jak štědrost souvisí s následováním Krista?
4. Máš nějaké zkušenosti s nepříjemnostmi kvůli své víře? O co šlo a jak jsi se s tím vyrovnal? Vyrovnáváš? Proč lidi někdy provokuje naše víra, když jim tím nijak neublížíme?
5. Jak se radovat ze zkoušek?
6. Přečtěte si závěr tohoto kázání (vyznání Jony a citát od Kellera) a přemýšlejte, jak něco z toho velmi konkrétně aplikovat do vašich zkoušek a zápasů.

List do Pergamu

David Novák

Videozáznam

David Novák - O duchovním světle

Kázání

Andělu církve v Pergamu piš: Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč: „Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn satanův. Avšak pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabit mezi vámi, tam, kde bydlí satan. Jen to mám proti tobě, že u sebe máš zastánce učení Balaámova. Jako on učil Baláka svádět syny Izraele, aby se účastnili modlářských hostin a smilstva, tak i ty máš některé, kteří zastávají učení Nikolaitů. Proto se obrať! Ne-li, brzo k tobě přijdu a budu s nimi bojovat mečem svých úst. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.“

Město Pergam bylo jedním z center náboženského života v malé Asii. Mimo jiné se zde nacházel se oltář Dia Olympského, jen jeho půdorys byl 37x34 metrů. Dnes je tento oltář v Pergamonském muzeu v Berlíně. Pak zde byl velmi silný kult císaře Augusta, který měl mj. tituly jako Pána a dokonce Spasitel a Bůh, což pochopitelně bylo v příkrém rozporu s tím, co vyznávali křesťané. Protože mnozí z křesťanů odmítali takto Augusta nazývat, dostávali se do sporů s vládnoucí mocí. Zřejmě z těchto důvodů Jan píše, že se křesťané nacházejí tam, kde je trůn satanův. Jinými slovy Jan tyto kultury a chrámy nepovažuje za nějakou kulturu, ale v textu čteme za trůn satanův. Jiná věc byla, že odpor vůči těmto kultům stál některé první křesťany život – především odmítnutí státního kultu císaře.

Chtěl bych se zastavit nad následující věcí. Když jsem si připravoval toto kázání, zdálo se mi, že mám-li být aktuální, pak nemám o čem mluvit. Nikdo nás, díky Bohu, kvůli víře nepronásleduje a mluvit o satanovi jako o reálné osobě, která se dokonce nějak projevuje, je v našich kruzích někdy na úrovni tvrzení s čerty nejsou žerty. Asi nikdo z nás nepopírá realitu satana, ale možná spíše něco jako princip zla. Zdá se, jako by to Jan příliš hrotil. Ano, v Pergamu byli různé kultury, ale proč hned vyrukovávat s tvrzeními o trůnu satanově. Nebylo by moudřejší, kdyby Jan křesťany v Pergamu spíše povzbudil k větší toleranci a vyzval je k mezináboženskému dialogu? Nebo k tomu, aby si s okolními kultury šli místní křesťané zameditovat?

Písmo na mnoha místech o realitě satana píše. Nečteme o něm na každé druhé stránce, ale čteme o něm dost na to, abychom jeho existenci brali vážně. Je duchovní bytostí, tedy nikoliv neživým principem zla. O satanovi čteme v sedmi SZ knihách a každý NZ autor jeho existenci potvrzuje. V evangeliích se o satanovi píše 29x, z toho 25x o něm hovořil Kristus. Jen velmi stručně kým je:

Je vládcem tohoto světa (J 12, 13), bohem tohoto světa (2K 4, 4), vládcem nadzemských duchů (Ef 2, 2), duchem působícím v těch, kteří vzdorují Bohu.

Nevládne tomuto světu, ale má vliv, působí ve strukturách našeho světa, skrze konkrétní lidi.

Téma zla a satana by vydalo na samotné kázání, tématem je ale list do Pergama. Chci ukázat, že máme-li tak jako pergamští nad satanem zvítězit, nemá-li mít na nás a mezi námi vliv, pak je třeba držet se Krista a zároveň si uvědomovat, že tato reálná bytost existuje a že nás chce zničit.

Nejde o to žít následně v jakési konstantní vyšinutosti, ale v bdělosti. Jan má odvalu napsat do Pergamu – to co se zde děje je dábelké a my jsme součástí duchovního boje, který se pak promítá ve viditelné realitě. V podobě útlaku, ale i rozdělení, hříchu atd.

Zároveň Jan chválí sbor v Pergamu, že v těžkých dobách se nezřekl Krista, nenechal se svést satanovými útoky, a Krista nezapřel ani uprostřed zkoušek. I v tomto listu vidíme, že víra věřícím přinášela problémy v podobě pronásledování, ale navzdory tomu se víry nezřekli a nerelativizovali ji.

Pak ale přichází výtka: Jen to mám proti tobě, že u sebe máš zastánce učení Balaáмова. Jako on učil Baláka svádět syny Izraele, aby se účastnili modlářských hostin a smilstva, tak i ty máš některé, kteří zastávají učení Nikolaitů.

Stručně k Balákovi a Balaámovi. Balám byl pohanský věštce a kvůli pověsti o účinnosti jeho kleteb ho najal moábský král Balak, aby proklel izraelské kmeny, jež se právě chystaly vstoupit do zaslíbené země. Dříve, než Balaám dorazil k Balakovi, aby odvedl svou práci, Bůh ho varoval, aby nejezdil. Když se přes varování přece jen vydal na cestu a jel na své oslci, postavil se mu Hospodinův anděl do cesty a promluvila k němu i jeho oslice. Balák nakonec nejen že odmítá proklít Izrael, ale naopak na adresu Izraelců místo kleteb pronášel požehnání. To popudilo Balaka, který si ho původně najal k opačnému účelu. Tedy zde je Balaám kladná postava, která odmítá přestoupit Boží řády. Jenže později se mu vše zřejmě rozleželo v hlavě a asi ho trápil ušlý zisk. Proto se pak se o něm dočítáme, že radí, aby se skrze vlnadné Moábky a ženy midjánských spojenců pokusil svést Izraelce k páchání smilstva, což se nakonec skutečně podařilo a mezi Izraelci to napáchalo mnoho neštěstí. Petr to pak komentuje, když popisuje falešné učitele:

„Oči mají plné cizoložství a nepřestávají hřešit, svádějí nepevné duše, srdce mají vycvičené v hrabivosti; jsou to synové prokletí. Opustili přímou cestu a zbloudili, když se dali na cestu Balaáma, syna Beórova, kterému se zalíbila mzda za nepravost.“ 2 P 2, 14

V této souvislosti je pak jmenována sekta Nikolaitů. Šlo o skupinu, které striktně dělila člověka na duši a tělo s tím, že pokud je duše čistá, může si tělo dělat co chce. Tedy užívat si co se mu zamane a neřešit, zda se jedná o hřích.

Ranná církev, ale i církev jako taková vždy zápasila s tím, aby byla solí a světlem tomuto světu, aby existovaly mosty do církve, zároveň aby se z těchto mostů nestala cesta světa do církve a aby církev neztratila svoji slanosť. A tak na jednu stranu máme Velké poslání v Mt 28 a na stranu druhou je na mnoha místech výzva

k oddělení se od tohoto světa. Jako křesťané vždy budeme mít tendenci být v jednom z extrémů – v tomto případě se úplně ze světa stáhnout, tedy mimo toho nejnnutnějšího, jako je chození do práce nebo splynout a žít úplně stejně jako svět. V některých kruzích to pak znamenalo, že existoval nepsaný výpis toho, co křesťan nedělá, kam nechodí a co nemá. Na jednu stranu to mělo výhodu, že se člověk chránil slovy Bible, před „poskvrnou světa“, ale časem takto uzavřené sbory ztratily vliv na svoje okolí. Druhý extrém byl, že se jakákoliv odlišnost vymazala, jenže výsledek byl stejný jako u prvního. Ztratila se slanost.

Jan ukazuje na to, že v kontextu Pergamu je účast na modlářských hostinách špatná a říká vůbec tam nechodte. Zároveň jinde Pavel píše: *Pokud tedy jde o to, zda se smí jíst maso obětované modlám, víme, že modly ani bohové tohoto světa nic nejsou a že jest jen jeden Bůh. 1 K 8, 4*

Řekli bychom tedy, proč dělat z masa obětovaného modlám a míst, kde se toto maso jí, takovou vědu? Prostě v tom mám svobodu. Ano, jenže Pavel v této souvislosti přidává ještě jeden text: Pokud jde o maso obětované modlám, víme, že „všichni máme poznání“. Poznání však vede k domýšlivosti, kdežto láska buduje. Tedy existuje zde ještě jeden princip a tím je láska a s ní související ohled na druhé. Zároveň jen my sami víme, co zvládneme a také co nezvládneme.

Pergam vzhledem k nábožensko-společenskému nastavení byl nastaven tak, že bylo lepší se jistým věcem, oblastem nebo i lidem vyhnout.

Jan pak ještě zmiňuje smilstvo. Jak vidno z tohoto dopisu, sexuální pokušení se nevyhýbalo ani prvním křesťanům. Stane se, jenže tyto a další věci byly spojeny s učením Nikolaitů. Proč jsem řekl stane se... protože padáme, hřešíme a to v nejrůznějších oblastech. Pokud člověk hřeší, pak cesta ven je pokání jenže existuje i druhá cesta – najít cestu, jak to či ono okecat, vysvětlit, relativizovat. Mikulášenci dokázali logicky a teologicky vysvětlit, že sexuální nezřízenost je vlastně v pořádku a nejen to – dokonce je součástí toho, jak Bůh člověka stvořil. Prostě člověk je tělo a duše, tělo má svoje potřeby, stejně tak duše. Duše je důležitější než tělo a máme o ni proto ni pečovat. Tělo pak nechat co mu je vlastní. Duše se má spojit s božským ať tomu říkáme jakkoli a tím se nasytit, tělo se má spojit s jiným tělem, vyhovět si a tím se rovněž nasytit. Možná to zní bizardně, ale chci jen ukázat, že vše se dá vysvětlit, když chceme a když tomu i trochu pomůžeme. Trocha psychologie, trocha náboženství a vysvětlíte co chcete.

Ježíš se zde představuje slovy ten, který má ostrý dvousečný meč, a tato slova jsou i na konci listu: budu s nimi bojovat mečem svých úst. Přirovnání Božího slova k meči používá list Židům: *Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Žd 4, 12* Stejně tak Pavel když popisuje Boží zbroj, píše: *přijměte meč Ducha, jímž je slovo Boží. Ef 6, 17*. Jak to souvisí s tím, co jsem říkal o relativizaci některých oblastí? Tak, že je to Boží slovo, které když poctivě čteme, když mu nasloucháme, když se jím necháme formovat, tak nám pomáhá, abychom rozlišili pravdu od lži. Neříkám že vždy a ve všem, netvrdím, že vše a vždy je jasné a černobílá, ale stejně tak není vše šedivé a nejasné. Mikulášenci v Pergamu místo

pokání, o kterém se v Písmu píše, vymýšleli nejrůznější pěkně znějící teorie, ale v posledku byli mimo.

Na konci textu čteme o skryté maně, která je v kontrastu s jídlem z pohanských hostin. Mana byl pokrm, kterého se Izraelci nepřejedli, který je sytil a dodával sílu uprostřed těžkých dní na poušti. Jako by zde Jan ukazoval i na duchovní pokrm, kterého se nepřejíme a který nám může dát jen Pán Bůh a zároveň na hostinu, kterou zakusíme s Kristem.

Závěr: Žijeme v duchovním boji, který se odráží ve viditelné realitě toho, jak žijeme. Jsme konfrontováni s realitou satana, toto nás nemá vést k úzkosti, ale k následování Krista. Zároveň nám tento dopis ukazuje, že máme být moudří ve styku se světem. Být v něm a zároveň nebýt jeho součástí. Jsme varováni před nečistotou, zároveň když selžeme v čemkoliv, nejen v oblasti sexu, cesta zpět je pokání, nikoliv ve vytváření nějakých teorií, proč jsem to či ono musel udělat. List končí nadějí, že existuje jiná strava, než je ta, co lidé jedli na pohanských hostinách – je to skrytá mana, pokrm, který se nepřesytí. Pokrm, který je Kristus.

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Přečti si pozorně list do Pergamu s sdílej se s dalšími, co tě v něm nejvíce oslovilo a proč?
2. Pokud věříš, že ďábel existuje a působí v našem světě – kde a jak vidíš jeho působení a jak se mu bránit? Jak to praktikuješ ve svém životě?
3. V textu čteme (v souvislosti s účastí na pohanských hostinách): „Jako křesťané vždy budeme mít tendenci být v jednom z extrémů – v tomto případě se úplně ze světa stáhnout, tedy mimo toho nejnutenějšího, jako je chození do práce nebo splynout a žít úplně stejně jako svět. Druhý extrém je, že se jakákoliv odlišnost vymazala, jenže výsledek byl stejný jako u prvního. Ztratila se slanost.“ Co posle tebe hrozí nám a co s tím dělat?
4. Jedna z herezí Mikulášenců bylo, že nezáleží, co si dělá tělo, klíčová je duše. Následkem pak byl sexuální hřích, který se v Pergamu vyskytoval. Na něj dojeli i Izraelci vlivem Bileáмова učení. V čem je jeho síla?
5. V textu se píše o ostrém meči, ke kterému je na jiných místech přirovnáváno Boží slovo, které proniká na rozhraní ducha a duše. Jak se ti daří Písmo číst a s Písmem žít? Jaký má vliv na poznání pravd a lži. Přece nic není černobílé, ani Bible... Proč na četbu a meditaci nad Biblí máme někdy tak málo času?
6. Co z přečteného textu pro tebe bylo nejvíce inspirativní a proč? Co bys chtěl případně změnit, dělat jinak?

List do Thyatir

Martin Běle

Videozáznam

Martin Běle - List do Thyatir

Kázání

Zjevení 2 18–29

18 *Andělu církve v Thyatirech piš: Toto praví Syn Boží, jenž má oči jako planoucí oheň a nohy jako zářivý kov: 19 „Vím o tvých skutcích, lásce a víře, službě a vytrvalosti; vím, že tvých skutků je čím dál více. 20 Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která se vydává za prorokyni a svým učením svádí moje služebníky ke smilstvu a k účasti na modlářských hostinách. 21 Dal jsem jí čas k pokání, ale ona se nechce odvrátit od svého smilstva. 22 Hle, sešlu na ni nemoc a do velikého soužení uvrhnu ty, kdo s ní cizoloží, jestliže se od jejích činů neodvrátí; 23 a její děti zahubím. Tu poznají všechny církve, že já vidím do nitra i srdce člověka, a každému z vás odplatím podle vašich činů. 24 Vám ostatním v Thyatirech, kteří nepřijímáte toto učení, kteří jste nepoznali to, čemu říkají hlubiny satanovy, pravím: Nevkládám na vás jiné břemeno. 25 Jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu. 26 Kdo zvítězí a setrvá v mých skutcích až do konce, tomu dám moc nad národy: 27 bude je pást železnou berlou, jako hliněné nádoby je bude rozbíjet 28 – tak jako já jsem tu moc přijal od svého Otce. Tomu, kdo zvítězí, dám hvězdu jitřní. 29 Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvi.“*

Město Thyatiry

Proti ostatním maloasijským městům o kterých jsme už hovořili, byly Thyatiry provinčním městečkem. Římský historik Plinius o nich napsal, že jsou ne příliš vznešenou obcí... To se ovšem mělo brzy změnit. Už na konci prvního století začal v Thyatirech hospodářsky rozkvět. Mohla za to poloha města. Leželo na okružní obchodní cestě, která začínala i končila v Efezu. A hospodářskému rozkvětu napomohla i rozvíjející řemesla. Město bylo známé kovodělným průmyslem, také se zde barvila vlna a kůže, ale především - vyráběl se zde purpur.

Purpurová barva se dnes vyrábí synteticky, ale ve starověku to byl kumšt a purpur byl velkou vzácností. Postup jeho získávání prý popsal samotný Aristotelés. Nejprve se muselo nalovit obrovské množství mořských plžů ostranek jaderských. Ty se nechaly trochu zahátnít, a pak se z nich preparovaly žlázy produkující purpurový inkoust, kterým se ostranky brání, když jsou v ohrožení. Četl jsem, že pro získání jednoho gramu purpuru, bylo třeba vypreparovat několik tisíc plžů. Purpur byl tedy velice vzácný a také náležitě drahý. Oblečení barevné purpurem si mohli dovolit jen opravdu bohatí lidé. Z ne zrovna vznešené obce Thyatir tak mířilo barvivo k těm nejvyšším a nejvážnějším po cele římské říši, včetně císařů.

Dvě ženy z Thyatir

Mimochodem z Thyatir pocházela také obchodnice s purpurem o níž čteme v knize Skutků. Jak se jmenovala? Lydie.

Jinou známou - ovšem nechvalně známou ženou, je ta o níž jsme četli dnes - Jezábel.

Zatímco Lydie, když přijala Krista, nesla krásné ovoce - otevřela svůj dům, obětovala svůj čas a pohodlí a své peníze, aby se postarala o misionáře, Thyatirská Jezábel, členka sboru, nesla úplně jiné ovoce. Jaké? To si řekneme za chvíli.

Jaký byl sbor v Thyatirech?

Povíme si nejdřív, jaký byl sbor v Thyatirech. Jaké vysvědčení od Krista dostává. „Vím o tvých skutcích, lásce a víře, službě a vytrvalosti; vím, že tvých skutků je čím dál více. To je krásná charakteristika sboru. Nechybí vytrvalost, služba, víra, láska. A navíc to vše vrostle. Takto by se asi dalo charakterizovat duchovní probuzení. V souvislosti s probuzením často mluvíme o tom, že uvěří mnoho lidí. A to je pravdivé, ale duchovní probuzení začíná v církvi: Tam kde jsou lidé zapálení pro Krista. Tam, kde roste víra, která strhává druhé, kde roste láska, která slouží lidem okolo. Tam se děje něco krásného - tam roste Boží království... A to se dělo v Thyatirech.

Falešné proudy probuzení

Jenže téměř vždy, když se něco takového děje, přichází obvykle nějaký atak nebo nějaké pokušení. Za těch skoro čtyřicet let, co jsem křesťanem, se několikrát stalo, že jsme ve sboru v Písku prožili duchovní probuzení. Najednou se lidé začali obracet k Bohu. Najednou se všechno dalo do takového přirozeného pohybu. Vznikaly nové služby, ale ne proto, že by to vymysleli starší, ale úplně přirozeně. Lidé zahořeli... Ale pokud si pamatuji, téměř vždy spolu s tím přišlo i něco negativního. Nějaká rána. Něco, co se snažilo ten pohyb růst zastavit nebo vykolejit, odvést jinam...

V osmdesátých letech v Písku uvěřilo pár mladých lidí (mezi nimi i já), a ti s sebou na shromáždění a na mládeže přiváděli další lidi. A víte co se stalo? Začali být aktivní STBáci - tajná policie. Chodili tajně nahrávat naše bohoslužby, odposlouchávali telefony a hledali, za co by chytili kazatele sboru... Jednou. Do sboru přišel kluk v mém věku, tak jsme se dali do řeči, já mu svědčil, ale po čase mi na něm přišlo něco divného. Třeba toto. Byli jsme se projít venku a on mi najednou řekl: Nikomu to neříkej, ale mám doma pistoli. Nechceš si zastřílet? Popravdě, docela bych si tenkrát přál zastřílet si z pořádné pistole, ale něco mne nutilo k obezřetnosti, a tak jsem mu řekl, že nechci dělat nic nelegálního. Zanedlouho se ukázalo, že tento mladík spolupracoval s STB a jen nás zkoušel na něco dostat. Docela si dovedu představit, že by na mně tajní něco hodili, aby mne donutili ke spolupráci... STBáci, opakovaně vyslychali a vyhrožovali kazateli. Jezdili do středních škol a k výslechům odváželi studenty rovnou z jejich tříd... Jindy, když přišlo probuzení, začali někteří na sebe strhávat pozornost a způsobili všelijaká rozdělení.

Prostě tak to bývá, že tam, kde je probuzení, tam přichází i ten zlý, který má svou agendu - zastavit nebo vychýlit ten pohyb v církvi...

Stejně tomu bylo i v Thyatirech.

Kristus říká: to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel.

Obecně se ale má za to, že tato žena patřila k oné sektě Mikulášenců, o níž mluvil David minule. Mikulášenci se snažili spojit pohanské kultury a způsob života s vírou v Krista. Důležité a zvláštní je ovšem to její jméno... Jezábel. Výklady se shodují na tom, že to bylo symbolické jméno odkazující na Sázakonní Jezábel. Ta byla dcerou týrského krále Etbála a stala se ženou Severo-izraelského krále Achaba.

V době rozděleného království nebyl v Severním Izraeli jediný král, který by byl věrný Hospodinu... Achab patřil k nejhorsším. Velkou měrou se na tom podílela právě jeho žena Jezábel. Svého muže ovládala 22 let, a další roky intrikovala přes své dva syny.

Její zhoubný vliv poznali i v sousedním Judsku, kam se provdala její dcera Atalja. Jezábel byla energickou a cílevědomou ženou. Na tom by nebylo nic špatného, kdyby jejím cílem nebylo prosadit uctívání fénického boha Baala a jeho ženského protějšku - bohyně Ašerot za každou cenu.

Jezábel se neštítala ničeho - ani těch nejhorsších zločinů. Nechala popravit Hospodinovy proroky a sama se obklopila 450 proroky Baalovými a 400 proroky Ašeřinými. Nechali Baalovi postavit oltář. To už je pořádný tlak na zemi, které s Achabem vládli.

Když se jí někdo znelíbil, měl to spočítané, jako například Nábót, kterého nechala falešně obvinít a popravit jen proto, že chtěla pro Achaba získat jeho vinici... To byla starozákonní Jezábel, která se svým mužem vládla ve městě Samař Severnímu Izraeli.

No, a teď zpět do těch Thyatir o nějakých 800 let později. Sbor dostává výtku: *to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která se vydává za prorokyni a svým učením svádí moje služebníky ke smilstvu a k účasti na modlářských hostinách.*

To jméno Jezábel nám dává tušit, že ve sboru získala silný vliv osoba, která podobně jako kdysi Jezábel intrikuje, prezentuje se jako prorokyně, a tím, co dělá a říká svádí křesťany ke smilstvu... (Někteří mají za to, že byla manželkou staršího, protože v některých rukopisech se píše: že trpíš svou ženu Jezábel...) To smilstvo o němž je zde řeč, může být skutečným smilstvem, ale může jít i o smilstvo v přeneseném významu: tedy nevěrnost Hospodinu... Tato Thyatirská Jezábel se prezentuje jako prorokyně - dovolává se tedy Božích zjevení a posiluje tak svůj vliv. Když někdo řekne "Pán mi zjevil", tak si osobuje obrovskou autoritu a není vždy snadné rozsuzovat a odhalit duchovní manipulaci...

Jak už jsem řekl, Thyatiry byly městem řemesel. Existovaly v něm cechy - to byla profesní sdružení, která známe spíš z doby středověku. Tyto cechy se v Thyatirech pravidelně setkávaly a součástí těchto setkání byly i rituály, přerých uctívaly nějaká božstva - modly - patrony svého cechu... To bylo propojené s hostinou...

A teď si představte, jakém tlaku a strachu ti křesťané - řemeslníci museli čelit. Pokud by se těchto cechovních modlářských hostin odmítli účastnit, mohli ztratit ochranu cechu, místo ve společnosti. Mohli přijít o dobrou zakázku nebo obchod, který se na setkáních jistě domlouval...

Navíc, co si budeme povídat - měli v sobě hluboko zakořeněné pohanství. A to je způsob žití, ve kterém vládl strach. Strach z různých démonů, bůžků, které je třeba si naklonit... Měli v sobě hluboko zakořeněné zvyky spoléhat se na amulety, na všelijaké magické předměty... To byla každodenní realita křesťanů, které museli čelit a věřit, že Kristus je Pánem nade vším a uctívání modly je nejen zbytečné, ale je také projevem nedůvěry Kristu...

Jenže najednou od vážené prorokyně ve sboru slyší, že to s tím oddělením se od pohanství nemusí přehánět. Že je to vlastně v pořádku. Něco v tom smyslu, co říkal minule David: *"To je v pohodě, důležitá je duše. Co děláš se svým tělem, to není důležité..."*

Thyatirská Jezábel patrně využívala strachu, aby získala vliv a vedla křesťany ke kompromisům s pohanstvím místo toho, aby vedla lidi k pokojné důvěře Kristu.

Jakým nebezpečím pro sbor byla, jakou paseku v něm nadělala, to si můžeme domýšlet.

Selhání vedení sboru

A do tohoto zmatku zaznívají Kristova slova: *to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel...*

Ježíš sboru nevytýká, že se tam Jezábel vyskytla. To se prostě stává, že se něco objeví - zvláště, když je probuzení. Ale vytýká to, že s tím zodpovědní lidé ve sboru nic nedělají, že se tomu rozmáhajícímu zlu nepostaví.

Úkol těch, kdo vedou

A tuto výtku potřebujeme slyšet i my dnes, kdo máme ve sboru a v církvi nějaké odpovědnosti za druhé. My potřebujeme zkoumat a rozsuzovat to, co se děje a co přichází. A pokud vidíme, že se děje zlo, pak moudře, ale rozhodně musíme konat. Apoštol Pavel Efezskými staršími říká: *Dávejte pozor na církev a pak říká: I mezi vámi povstanou ti, kteří nebudou církev šetřit.* Jedním z úkolů starších a těch, kteří vedou, je rozsuzovat, to co se v církvi objevuje. Máme zkoumat, co se líbí Pánu. A máme církev strážit...

To neznamená, že se k sobě navzájem i ke všemu, co se v církvi objeví, máme chovat paranoidně a podezíravě... A už vůbec nevyzývám k nějakému honu na čarodějnice nebo čaroděje...

Budme těmi, kteří a priori důvěřují, ale nebudme naivní. Zlo existuje, je inteligentní a je nesmírně zlé, aktivní a umí oslnit. Jak zpívá Karásek, že ďábel je stará ku... , dovede se přestrojit. Bývá krásný, chytrý a mocný, nám pak nevadí, že je tak zlý... Na tom je mnoho pravdy...

Thyatirská Jezábel není ďáblem. Je člověkem, který propadl zlu a ke zlu svádí i druhé. V listu čteme, že od Krista dostala čas k pokání. I ona je předmětem Boží milosti a lásky. Ale ona pokání činit nechce, a proto, pokud se neobrátil, bude muset nést důsledky svých zločinů. Žel, tyto důsledky dopadnou i na ty, které svedla... A je třeba říct si narovinu, že díl odpovědnosti za to vše, nesou Thyatirstí starší.

A to je slovo pro mne. Myslím, že jsem těm Thyatirským vedoucím podobný. Snažím být empatický. Chápat člověka, který dělá zlo. Často se ho zastávám. Někteří kamarádi si proto ze mně utahují, že jsem advokátem, který vždycky hledá polehčující okolnosti... Takový přístup je myslím v pořádku. Ale má své stinné stránky... Někdy je potřeba být důrazný... Ne proto, aby člověk tomu druhému ublížil, ale proto, aby mu pomohl... A pak je zde situace, když ten člověk páchající zlo, škodí druhým, stává se třeba jejich svůdcem. Tam je razantní přístup zcela namístě. Obávám se, že mi jednou Kristus připomene situace, kdy jsem jednal jemně a měl jsem být razantní...

Modloslužba hrozí i nám

BUdu končit, víte, my se na ty Thyatirské můžeme dívat skrz prsty. Jak mohli věřit v nějakou magickou moc amuletů... Ale co my? Modlářství není jen věcí minulosti a ani k tomu nepotřebujeme nějakou Jezábel. Jen ty modly mívají jinou podobu. Třeba peníze, kariéra nebo nějaký člověk... Modly jsou falešnou cestou jak se zbavit strachu. Jsou bezbožným způsobem jak si zajistit ochranu a prosperitu. Máš nějaké obavy a strachy? Žijeme v nestabilní době - hrozí nám nebezpečí na která jsme nebyli zvyklí... Bojíš se, co přinese budoucnost? Myslíš si, že ti peníze pomohou ochránit se před neznámým nebezpečím? Pokud v takových obavách žiješ dlouhodobě, pak má k tobě ďábel cestičku. Zcela určitě tě povede k tomu, abys nespoléhal na Krista, ale hledal si jiné bezpečné cestičky...

Jsi v pokušení dělat něco bezbožného nebo neetického, abys zajistil prosperitu rodině nebo své firmě?

Nemohu jinak než doporučit spolu s Karáskem: *Say no to the devil, say no. Řekni ďáblu ne!*

Což není nic jiného než s tím vším přijít za Kristem, vyznat svou víru i v té oblasti, která tě trápí a vyznat, že Krista chceš následovat. Vyznej, že mu věříš, navzdory nepřehledné a možná i beznadějně situaci. A pak v této víře žij. Věřím, že tak jak jsme zpívali v úvodu, Kristus přijde do všech tvých obav, zmatků a nejistot a v pravý čas dá východisko a řešení.

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Setkal jsi se v životě s nějakou duchovní manipulací? Jak se projevovala a do čeho tě to vedlo?
2. Stalo se ti, že ses dopustil duchovní manipulace?
3. Máš nějaké dlouhodobé obavy a strachy?
4. Bojuješ s nějakými modlami či neetickým jednáním?
5. Máš sklon s druhými lidmi jednat spíš empaticky nebo jednáš spíš přímočaře a razantně. V čem jsou tyto dva rozdílné způsoby jednání silné a v čem je jejich slabost.

List do Sard

David Košťák

Videozáznam

David Košťák - Co chybělo sboru v Sardách?

Kázání

Úvodní část

V životě někdy přicházejí komplikace a výzvy. Takovou mojí typickou reakcí na nějakou výzvu nebo komplikaci je to, že zvýším úsilí. Narazím na nějaký problém, tak vyvinu větší úsilí, abych ho překonal. Má to i nevýhody. Když člověk narazí na opravdu velký problém, tak má tendenci se uhnat nebo nezná svůj strop. Člověk má typické způsoby, jak problémy řeší. Jiným způsobem může být ignorace. Člověk tíhne k tomu, že nechá problémy být, doufá, že ony samy odejdou. To má také nějaké nevýhody. Když je něco opravdu důležité, tak není úplně moudré to ignorovat.

Všechno má nějaká svá pro a proti, ale někdy v životě přijdou i duchovní problémy. Třeba, že se cítím Bohu daleko, nebo že si nejsem jistý, jestli mě Bůh miluje, nebo že nedokážu milovat jeho, nebo nějaký hřích. Co mi přijde zajímavé je, že u duchovního problém ani jeden ze způsobů, které jsem pojmenoval, podle mě nevedou k žádnému řešení. Duchovní problém nevyřeší ani větší aktivita ani ignorování. Úplně nejjasněji je to vidět u hříchu. Ten nevyřeším svým zvýšeným úsilím, protože je příliš silný, a nemůžu ho ignorovat, protože je příliš závažný.

Ted' se podíváme, jak Jan psal zjevení a co Kristus vyřídil církvi v Sardách. Uvidíme, že mají duchovní problém a bude pro nás zajímavé podívat se, jaké je to řešení u nich.

Zjevení 3, 1-6

Andělu církve v Sardách piš: Toto praví ten, který má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd: „Vím o tvých skutcích – podle jména jsi živ, ale jsi mrtev. Probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vymření! Neboť shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem; rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání. Nebudeš-li bdít, přijdu tak, jako přichází zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. Přece však máš v Sardách několik osob, které svůj šat nepotřísnil; ti budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni. Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jmén nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvi.“

Tak tady ten list začíná tím: Toto praví ten, který má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd. Tím je myšlen Kristus. Není to velké tajemství, v první kapitole knihy zjevení má apoštol Jan vidinu Krista. Popisuje, jaké má atributy, jak se mu jeví. Jedním atributem je, že má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd. Ten list je tedy přímá zvěst Krista dané církvi. To že má sedmero duchů a sedmero hvězd, znamená, že je Pánem církve a že má moc. Potom pokračuje, tedy Kristus "vím o tvých skutcích". To si možná pamatujete, že je fráze, která se opakuje v

listech církvím ve Zjevení. Před týdnem jsme ji také měli. Víím o tvých skutcích, lásce, víře, vytrvalosti. To víím o tvých skutcích ukazuje, že ano, Kristus je pánem církve, ale důvěrně zná tuto církev, ví co je pod povrchem. Zná je důvěrně. Pak to pokračuje – podle jsi živ, ale jsi mrtev. Kristus je důvěrně zná a to, k čemu dochází je, že jsou mrtví. Ano, jméno mají, možná ostatní církve je vidí jako, že tomuto sboru se daří dobře, možná ostatní křesťané je chválí, jméno mají, ale Kristus, který je zná důvěrně říká, že jsou mrtví. Může jít o pokrytectví, ale možná jde o to, že ztratili nějaké jádro. Už jim zbývá jen to, co je na povrchu, ale ztratili nějaký základ, něco důležitého, něco, co je uvnitř.

Dále pokračuje a říká probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je na vymření. Objevuje se tu další motiv, motiv nějakého spaní. Je to sbor, který usnul, spadl do nečinnosti, letargie. Možná je to sbor, který není už tak odhodlaný.

Mají duchovní problém. Ten duchovní problém nemůžou ignorovat. Protože Kristus k tomu připojuje varování. Nebudeš-li bdít, přijdu tak jako přichází zloděj a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. Jak přichází zloděj? Zloděj přichází nečekaně, zaskočí a jeho návštěva není nic, co bychom vyhlíželi. Je to nepříjemné. V modlitbě Páně se modlíme, přijď království tvé, doufáme, že přijde, ale tady najednou je Kristův příchod něco nepříjemného. Nevíme, jestli se myslí příchod Krista na konci dějin a soud nad tou církví, nebo že přijde někdy v čase, zatřese jimi, aby se probudili a stihli se dát ještě dohromady. Je to každopádně varování, které nemohou ignorovat. Jak mají řešit duchovní problém? Ne ignorací, ale ani ne zesíleným svým úsilím. Čtete, "shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem" – to je ten problém. A teď to řešení – rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání. Tím řešením je vlastně návrat. Rozpomenout se na to, co přijali, co slyšeli, zachovávat to a činit pokání. Litovat toho, že se vzdálili, litovat hříchu a změnit svoje myšlení. To je řešení duchovního problému.

No jo, ale jakého vlastně problému? Já jsem tady o tom trochu mluvil, že spí a tak, ale to je hodně obecné. V tom předchozím listu, který jsme četli minulý týden, se psalo o ženě Jezabel, která tam svádí ostatní křesťany. Byl tam konkrétní člověk, konkrétní problém, na který bylo poukázáno. Zde nic konkrétního není. Podle jména jsi živ, ale jsi mrtev, je tam nějaké spaní, ale co to přesně znamená také nevíme. A pak tam je "shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem".

Je to problém, že nevíme přesně, co je problém v Sardách? Já si myslím, že ne. Já nepotřebuji vědět, proč jejich skutkům mnoho chybí před Bohem, protože sám dobře víím, že mým skutkům mnoho chybí před Bohem. Moc dobře víím, že bych měl odvážně svědčit o pánu Bohu, ale někdy se za něj spíš trochu stydím. Víím, že bych měl být trpělivý a laskavý vůči lidem a někdy nejsem. Minimálně ve své hlavě, ale někdy i v jednání. Víím, že bych měl Boha hledat stále, ale někdy ho hledám, jen když mám problém, když na mě něco doléhá. Sám dobře víím, že mým skutkům mnoho chybí před Bohem.

My bychom mohli spekulovat nad tím, co přesně je problém církve v Sardách. Mohli bychom mluvit o tom textu. Ale mně přijde, že bude lepší, než abychom o něm mluvili, ho poslechnout, naslouchat mu, přijmout ho jako list pro mě,

list pro Davida, list pro 13ku. 13ka by jméno měla, je docela známá, a tak musíme hlídat, abychom měli i život. Musíme vzít vážně výzvu rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání.

Interaktivní část

V následující části jsme si připomínali, jak jsme přijali Boží slovo, co jsme vlastně přijali za zvěst i naše vlastní selhání. Tato část kázání byla interaktivní a je těžko přenositelná, viz. stream. Doplňuji tedy alespoň přečtené biblické pasáže a odkaz na píseň:

Biblické verše:

16 Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. **17** A z nebe promluvil hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.“ (Mt 3, 16–17)

14 Ježíš se vrátil v moci Ducha do Galileje a pověst o něm se rozšířila po celém okolí. **15** Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. (Lk 4, 14–15)

2 Tu k němu přistoupil malomocný, padl před ním na zem a řekl: „Pane, chceš-li, můžeš mě očistit.“ **3** On vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, buď čist.“ A hned byl očištěn od svého malomocenství. (Mt 8, 2–3)

11 On jim řekl: „Kdyby někdo z vás měl jedinou ovečku, a ona by mu v sobotu spadla do jámy, neuchopil by ji a nevytáhl? **12** A oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře. **13** Potom řekl tomu člověku: „Zvedni tu ruku!“ Zvedl ji, a byla zase zdravá jako ta druhá. **14** Farizeové vyšli a smluvili se proti němu, že ho zahubí. (Mt 12, 11–14)

1 Když bylo ráno, uradili se všichni velekněží a starší lidu proti Ježíšovi, že ho připraví o život. **2** Spoutali ho, odvedli a vydali vladaři Pilátovi. (Mt 27, 1–2)

11 A Ježíš byl postaven před vladaře. Vladař mu položil otázku: „Ty jsi král Židů?“ Ježíš odpověděl: „Ty sám to říkáš.“ **12** Na žaloby velekněží a starších nic neodpovídal. (Mt 27, 11–12)

22 Pilát jim řekl: „Co tedy mám učinit s Ježíšem, zvaným Mesiáš?“ Všichni volali: „Ukřižovat!“ **23** Namítl jim: „Čeho se vlastně dopustil?“ Ale oni ještě víc křičeli: „Ukřižovat!“ (Mt 27, 22–23)

22 „Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen.“ **23** Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne. **24** Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej. (Lk 9, 22–24)

3 Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. **4** Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal. (1z 53, 3–4)

44 Bylo už kolem poledne; tu nastala tma po celé zemi až do tří hodin, protože se zatmělo slunce. 45 Chrátová opona se roztrhla v půli. 46 A Ježíš zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ Po těch slovech skonala. (**Lukáš 23,44–46**)

11 Marie stála venku před hrobem a plakala. **14** Obrátila se a spatřila za sebou Ježíše; ale nepoznala, že je to on. **15** Ježíš jí řekl: „Proč pláčeš? Koho hledáš?“ V domnění, že je to zahradník, mu odpověděla: „Jestliže tys jej, pane, odnesl, řekni mi, kam jsi ho položil, a já pro něj půjdu.“ **16** Ježíš jí řekl: „Marie!“ Obrátila se a zvolala hebrejsky „Rabbuni“, to znamená ‚Mistře‘. (**Jan 20, 11; 14–16**)

12 „To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás. **13** Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. **14** Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce. (**Jan 15, 12–14**)

7 Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. **8** Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. **9** Tím spíše nyní, když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. (**Římanům 5, 7–9**)

Použitá písň:

[TobyMac - I'm Sorry \(a lament\) \(Lyric Video\)](#)

Závěr Kázání:

List do Sard však nekončí výzvou k pokání, nýbrž zaslíbením. Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim.“

Bůh je věrný, jestliže vyznáváme naše hříchy, on nám odpouští, vždyť jak jsme četli: **7** Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. **8** Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. **9** Tím spíše nyní, když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. (**Římanům 5, 7–9**)

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Kdy a jak jste přijali "Boží slovo", tj. uvěřili? (v. 3a) Proč jste se tak rozhodli, co vás tehdy nejvíc oslovilo?
2. Jaké ideály/nadšení jste od té doby ztratili? Vnímáte to jako zdravý vývoj, či je to pro vás spíše negativní skutečnost?
3. List do Sard mluví o duchovní smrti. Tu Bible spojuje mimo jiné s polovičatou oddaností (Mt 8, 22; Lk 9, 60) a s nedostatkem praktických projevů víry (Jak 2, 22, 26). Je pro vás nějaká tato oblast výzva?
4. Co pro vás konkrétně znamená bdít? (v. 3b)
5. List do Sard vybízí k pokání. Máte nějaký zvyk ohledně vyznávání hříchů? Jakou součást hraje pokání ve vašem životě?

List do Filadelfie

Martin Běle

Videozáznam

Martin Běle - List do Filadelfie

Kázání

7 Andělu církve ve Filadelfii piš: Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: **8** „Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel. **9** Hle, dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagogy satanovy; říkají si židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. **10** Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země. **11** Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavříin vítěze. **12** Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové. **13** Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim.“

Město Filadelfie (nepletme si jej s Filadelfií s Pensylvánií) bychom dnes na mapě hledali těžko. Jmenuje se totiž Alašehir. Bylo založeno 200 let před Kristem Pergamským panovníkem Attalem II., který pro svou neobvykle silnou náklonnost ke svému bratru byl nazýván Filadelfos - tedy "Milující bratra".

Město leželo na významné poštovní trase. A stejně jako v ostatních maloasijských městech, bylo známé uctíváním řecko-římského božstva.

Oblast, ve které Filadelfia ležela je seismicky hodně neklidná. Vedle řady menších zemětřesení, postihlo město roku 17 zemětřesení, které jej prakticky srovnalo se zemí. Obyvatelé jej sice obnovili, ale dovedeme si představit, že žít v takové oblasti, znamená žít v neustálé obavě, zda něco opět nepřijde... Lidé prý ani nezamykali svá obydlí, aby se -když to přijde- nezdržovali a mohli rychle opustit dům...

Pán Ježíš se v úvodu představuje jako ten, kdo je Svatý a Pravý... Obojí je božské označení. Pokud je o člověku řečeno nebo napsáno že je svatý, pak je to v tom významu - že patří Bohu. Prvotně svatým a Pravým je pouze Bůh. A Ježíš se takto představuje: Jsem Svatý. Jsem svatý i když to židovské autority neuznaly. Jsem Pravý - to znamená opravdový a pravdivý - i když mne židovské autority označily za falešného proroka a rouhače...

Proč zmiňuji to, že židé a židovské autority Ježíše odmítly? Protože to je pro pochopení dnešního slova důležité.

Ve Filadelfii, stejně jako v mnoha dalších městech Malé Asie byla synagoga - místo, kde se shromažďovali židé k bohoslužbám. Poté, co Římané zničili roku 70 chrám v Jeruzalémě, staly se synagogy centrem židovské bohoslužby. Nebyl chrám, tak nuceně přestala fungovat chrámová bohoslužba se všemi těmi kněžími a oběťmi.

Židé se ale i nadále scházeli v synagogách, aby naslouchali Písmu a společně zpívali Bohu chvály...

Bylo tedy celkem přirozené, že do synagog mířil Pavel a další misionáři, aby tam zvěštovali evangelium, že Ježíš je ten zaslíbený a očekávaný Mesiáš. První misionáři nechtěli zakládat nové náboženství, jen toužili po to, aby lidé poznali Ježíše a logicky - začali u těch svých, u těch, kteří spolu s nimi věřili v jednoho Boha.

No, ale jak čas plynul, stále zřetelněji křesťané od židů slyšeli, že nejsou pravým náboženstvím, protože Kristus podle židů není pravý mesiáš a rozhodně nebyl svatý... Vždyť byl obviněn z rouhání a následně ukřižován...

Víte, odmítnutí a příkoří od cizích bolí, ale odmítnutí a příkoří od vlastních? To bolí mnohem víc. Křesťané - teď myslím ty, kteří byli židovského původu, byli stále častěji vylučováni ze synagog - byli odmítáni. A to bylo bolestné a matoucí...

Navíc si toho všimla i římská moc, která židům dávala určitou ochranu, i když neuctívali římské bohy. Tuto ochranu ovšem křesťané, tím, že byli vyloučeni ze synagogy, neměli. Proto také byli vystaveni pronásledováním. Takže byli odmítáni vlastními a ohroženi a pronásledováni cizími...

Ježíš o tom před svým odchodem mluvil Vzpomeňme na jeho slova zapsaná v Janově evangeliu: Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás. Ve Filadelfii se křesťané stali vydědění.

Nevím, zda jste se setkali s někým, kdo vám řekl, že Církev bratrská není pravá církev, že jsme sektou a pod. Asi to občas slyšíme od nevěřících lidí, kteří si církev spojí s kostelem, a pokud není kostel, je v představě neznalého člověka takové společenství podezřelé...

V naší společnosti také panuje hodně předsudků vůči církvi. Kdo věří, bývá na něj někdy nahlíženo jako na nějakého exota nebo fanatika... Ale mně teď nejde o to, jak se na nás dívá společnost. Spíš myslím na věřící lidi.

Nezažili jste někdy od věřících lidí - třeba z jiných denominací, že nejsme ti praví? Dnes už to není tak častý jev. Církev k sobě hledají cestu a já jsem za to moc rád, protože v tom vidím směřování k jednotě za níž se modlil Ježíš před svým odchodem... Ale dříve na sebe křesťané dokázali pořádně nasazovat.

Rozdělení, odmítání a předsudky mají v církvi má hlubokou tradici. Už v 11.století se vzájemně prokleli papež Lev IX a patriarcha Michael a byla tak vyryta hluboká brázda mezi západní a východní církví - tedy mezi katolictvím a pravoslávím...

Rozdělení přinesla i reformace - ačkoli ani katolický kněz Jan Hus kritizující mravní úpadek církve, ani augustiniánský mnich a rovněž kněz Martin Luther, přibíjející svých 95 tezí proti odpustkům na dveře kostela ve Wittenbergu, o žádné rozdělení nestáli... ale stalo se...

Církev na sebe navzájem až příliš často hleděly jako na nepravé - falešné náboženství, jehož stoupenci shoří v pekle...

A jestli si myslíme, že církve našeho typu jsou bez těchto excesů, tak se hluboce mýlíme. Na počátku 20.století se probuzenecké církve ostře vymezily vůči letničnímu hnutí, které se tehdy teprve rodilo. A v tzv. Berlínském prohlášení o něm napsalo, že pochází "nikoliv zhora nýbrž zdola". To jsou silná slova, vid'te! Bylo z toho rozdělení trávající skoro celé 20.století. Církev bratrská - tehdy se jmenovala Svobodná církev reformovaná - se k berlínskému prohlášení přidala. Až v roce 1994 - bylo to na pastorálce v Brně - se naši kazatelé od Berlínského prohlášení distancovali, což významně napomohlo narovnat vztahy s našimi letničními a charismatickými bratry a sestrami...

Rozdělení, nedůvěra, odsuzování je smutnou tradicí křesťanstva...

V každém případě, pokud se setkáme s odmítnutím a s tím, že o nás někteří věřící řeknou, že nejsme pravou církví, tak to jistě zabolí, možná nás to navzteká... a možná... nás to znejistí...

Něco podobného zažívali ti křesťané ve Filadelfii. Byli odmítnuti, možná zažili i nějaká další příkoří... A proto od Ježíše slyší: Jsem Svatý a Pravý. Ježíš je upokojuje a ujišťuje, že jsou na správné cestě.

Ježíš tam říká: Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře:

Být vlastníkem klíče znamenalo mít moc a autoritu nad celým domem.

Dnes mají klíče i naše děti a necháváme je i sousedům, kdyby se stalo, že je někde ztratíme, aby nám pomohli dostat se do domu. Od mého kamaráda jsem k mým pětapadesátým narozeninám dostal klíč od jeho chalupy, abychom si tam s Ellen občas mohli zajet. To je krásné vyjádření důvěry a lásky. Ale můj kamarád jistě nepředpokládá, že bych se v té chalupě usadil, popřípadě vyměnil zámky a opanoval jí... To by asi byl překvapen :D

Dříve to ovšem bylo jiné. Vlastnit klíč znamenalo mít autoritu nad celým domem nebo městem - pokud to byl klíč od brány. A když Ježíš říká, že má klíč a co otevře on, to nikdo nemůže zavřít a co on zavře, nikdo nemůže otevřít, znamená to, že On je tím, komu patří Boží dům - BOží království - Nový Jeruzalém. A je to tedy on - Kristus, kdo rozhoduje o tom, koho do domu vpustí a koho nikoli.

A pak tam čteme: *„Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel.“*

Ježíš ty zmatené a odmítnuté filadelfské křesťany upokojuje a povzbuzuje. "I když jste vyloučeni ze synagogy, nejste vyloučeni z Božího království. Zamčené dveře synagogy neznamení zamčené dveře Božího království, protože Já jsem ten, kdo má autoritu - kdo drží v roce klíč Davidův a já jsem pro vás ty dveře Božího království otevřel..."

Je to on, kdo svou smrtí a zmrtvýchvstáním otevřel dveře pro všechny lidi. Pro všechny, kdo mu věří a já myslím, že jeho milost půjde ještě dál, ale o tom teď

nechci spekulovat. Jisté je, že ti filadelfští křesťané a spolu s nimi i všichni, kteří v Krista uvěřili a kteří si jej zamilovali, mají dveře Božího království otevřeny dokořán... A toto Kristovo ujištění potřebujeme slyšet i my. Protože někdy na nás dopadají všelijaké rány a zkoušky a možná i všelijaká odmítnutí. Dveře jsou otevřené. Nikdo, nikdo je nemůže zavřít! Nikdo nás nemůže odloučit od Boží lásky, která je v Kristu Ježíši - řečeno s apoštolem Pavlem.

Připomínejme si to, když je nám těžko. Vyznávejme to třeba podobnými slovy i v modlitbě: Nikdo mne nemůže odloučit od Boží lásky... Já patřím tobě Ježíši, ty máš klíč, a ty jsi pro mne otevřel dveře svého království... Nebojme se takových proklamací v modlitbě. Jsou vyznáním víry a důvěry...

Pojďme dál. O filadelfské církvi čteme, že měla nepatrnou moc... Církev a moc. To je velké téma. Víte, my se snažíme, abychom jako sbor tady ve městě na P13 nebyli úplně bez významu. Je tomu tak proto, že toužíme, aby lidé o sboru věděli, aby věděli o co nám jde a mohli slyšet evangelium. Rozhodně to není proto, že bychom chtěli pro sebe urvat nějakou moc... Moc a vliv není vždy totéž.

Ta nepatrná moc, kterou mělo to filadelfské společenství nebyla hanbou. Naopak hanbit by se měla často církev, která tu moc získala, protože ta jak mucholapka přilákala ty, kteří touží po moci. Ne pomoci ale po moci a chtějí tu moc využívat pro nějaký svůj prospěch.

Jakoby platilo toto pravidlo:

Jakmile církev získává velkou moc, obvykle jí to ublíží...

Mít nepatrnou moc není hanba - a to ani ve společnosti, která je posedlá získáváním followerů, úspěchem, růstem a prosperitou a mocí.... To Pavlovo vyznání: když jsem sláb, jsem silný, platí nejen pro jednotlivce, ale může platit i pro celé společenství.

Kristus se dívá na něco jiného než je moc: Hledí na to, zda mu důvěřujeme, zda jej opravdu milujeme, a zda jej opravdu následujeme. Filadelfští slyší pochvalu: *[zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel.](#)*

Být křesťanem znamená brát vážně Kristovo slovo a statečně se přiznávat k jeho jménu. Nezapírat jej. Jméno Ježíš je jako červený hadr pro mnoho lidí. Prostě jej nesnesou. Lidem obvykle moc nevadí, když někde mluvíme o Bohu v tom obecném smyslu. Ale jméno Ježíš je kamenem úrazu. A bylo to tak vždycky - vzpomeňme na apoštola Pavla, který píše v Listu do Korintu, že se rozhodl mezi nimi mluvit o Ježíši, ačkoliv je toto jméno nepřijatelné jak pro židy i pro pohany... Proč? Proč chce mluvit o Ježíši? Protože on je tou mocí a moudrostí. Tak to píše Pavel Korintským. A apoštol Petr - plný ducha svatého říká: *[V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.](#)*

Ježíšovo jméno dráždí lidi, protože ten zlý a zlo, které je v lidech, Ježíše zkrátka nenávidí, protože znamená záchranu a osvobození od moci Zlého...

Ježíš chválí filadelfské: mé jméno jsi nezapřel. Nezapírejme jej ani my. Je to jméno, skrze něž je svět spasen!

V konci listu Filadelfským Ježíš slibuje: Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země.

Tato hodina zkoušky bývá obecně spojována s událostmi kolem Kristova druhého příchodu. Bůh nás zachová, ať se se světem bude dít cokoliv...

Ale to co Kristus slibuje, nemusíme spojovat jen s koncem světa. Hodiny zkoušek přicházeli a přicházejí v každé době. I my zakoušíme hodiny zkoušky.

Zkouška leccos prověří. Když se třeba postaví most - dříve než se dá do provozu, musí se provést zkouška. Zátěžový test. Vjedou tam nějaká těžká vozidla a přesnými měřicími přístroji se měří, co se s mostem děje. Naše životní zkoušky jsou vlastně takovým zátěžovým testem. Jak na tom jsem? Při zkouškách se leccos ukáže. Něco, co se zdálo být pevné se ukáže, že to až tak pevné není a naopak... Nedávno jsem zde citoval píseň Sváti Karáska. Tak dnes jednu přidám. Jsou to silná slova:

Vy silní ve víře v Písmu kovaný, když začnou bít pastýře kde jste schovaný? Tam k místu lebek sám nese svůj kříž a ty se zas krčíš v davu, zas jen přihlížíš

To jsou silná slova o naší slabosti... Moc si přeji Krista nezrazovat, ale už se mi mockrát stalo, že jsem se krčil někde v davu... Přeji sobě i vám, abychom v hodině zkoušky obstáli.

Čím si ale můžeme být jisti: Kristova láska v takové hodině zkoušky obstojí. Co slíbil, to splní. Proto smíme i pro sebe slyšet jeho ujištění filadelfským: Zachovám tě. Ať už to znamená cokoliv. A to dokonce i kdybychom měli třeba tragicky zemřít. Z lidského hlediska by to byla prohra. Ale z Božího hlediska? Kristus slíbil, že nás nás zachová. Dveře jeho království jsou otevřeny. Jen je třeba zachovat to, co jsme přijali. Nenechme se svést z cesty za Kristem.

V úplném závěru čteme: *Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové.*

Nový Jeruzalém, chrám, nové jméno - to vše souvisí s Božím královstvím, které sice už přišlo mezi nás. Je tady, často prožíváme jeho doteky, ale to jsou jen záblesky toho, co přijde až přijde Jeho království v plnosti a my už nebudeme muset čelit bolestem, nemocem a hříchu - ať už vlastnímu nebo cizímu. Těšme se.

Popravdě, ten obraz, že budeme sloupy v chrámu, mi připomíná spíš takovou úmornou, nudnou, statickou dřinu. Nevím jak vy, ale pro mne není moc lákavá představa, že jsem nějakým titánem - Atlasem, který na svých bedrech drží celý svět - nebo v našem případě chrám... Naštěstí je to jen obraz. Obraz, kterému třeba tak úplně nerozumíme. V každém případě ten obraz má vyjádřit nejen to, že budeme v blízkosti Boží, ale také, že budeme mít nějaké důležité poslání v Božím království. Rozhodně to nebude nudná dřina, ale radost bez konce... A k tomu

směřujeme, i když v tomto životě musíme občas projít odmítnutím, nebezpečím a bolestmi...

7 *Andělu církve ve Filadelfii piš: Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: 8 „Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel. 9 Hle, dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagogy satanovy; říkají si židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. 10 Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země. 11 Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavříň vítěze. 12 Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové. 13 Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím.“*

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Stalo se vám, že člen jiné církve vám pověděl, že CB není ta “pravá” církev? Pokud ano, jak jste to prožili a jak jste se s tím vyrovnávali?
2. Přečtěte si Jan 17.20-23 Jak myslíte, že má v praxi vypadat jednota mezi křesťany, za kterou se modlí Ježíš?
3. Myslíte, že bychom měli směřovat k formálnímu sjednocení církví?
4. Sbor ve Filadelfii měl nepatrnou moc. Myslíte si, že by církve měly mít větší moc ve společnosti. Měly by církve využít svůj vliv a moc, aby prosazovaly hodnoty pro celou společnost?
5. Jaký praktický význam pro váš život má to, že Kristus odemkl dveře Božího království a my máme naději ve vzkříšení a věčný život s ním?

List do Laodiceje

David Novák

Videozáznam

David Novák - Chvála fanatismu

Kázání

Zj. 3, 13–20, dopis do Laodiceje.

Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim.“ Andělu církve v Laodikeji piš: Toto praví ten, jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího: „Vím o tvých skutcích; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený anebo horký! Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech. Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji! A nevíš, že jsi ubohý, bledý a nuzný, slepý a nahý. Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a čiň pokání. Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvim.“

Úvod

Laodikea bylo prosperující město a obchodní křižovatka, město, které se mimo jiné proslavilo i očním lékařstvím na což naráží i Jan. Zároveň Laodikea neměla vlastní zásoby vody a tak se voda musela přivádět z větší vzdálenosti a někdy než se dostala do města, byla již vlažná a nebyla dobrá na pití.

Na rozdíl od jiných sborů, kterým píše Jan ve Zjevení, zde není žádná chvála, ale hned od počátku se ozývá varování a napomínání. Přitom se Laodikejští nedopouštěli žádného hříchu, který by jim Jan vyčítal, na rozdíl od jiných sborů mezi sebou netrpěli žádné falešné učitele.

Otázka je, proč tolik příkrosti? Kritiky?

Nejsi studený ani horký... tuto výtku je potřeba vidět na pozadí již naznačené geografické polohy. V okolí Laodikee byla města Hierapolis, kde byly léčivé prameny a Kolosy, kterými protékala řeka. Horkost pramenů v Hierapolis nebo chlad řeky v Kolosách mělo léčivé nebo občerstvující charakter. Oproti tomu vlažná voda zvláště v horkých klimatických podmínkách, kde se město nacházelo neobčerstvila a neměla ani léčivé charakter. Nebyla nepitná, ale byla nechutná. A k takovéto vodě přirovnává Jan sbor. V našem jazyce používáme rčení „neslaný-nemastný“. Studenost nebo horkost je ale extrém, není lepší zůstat někde mezi? Není jedna nebo druhá krajní polovina znamením fanatismu nebo radikality? Navíc když člověk zůstává někde uprostřed, pak si nechává otevřené dveře na obě strany.

Podle čeho dochází Jan k závěru, že sbor je vlažný? Podle jakých kritérií tuto polovičatost posuzuje? Odpověď je ve slovech „vím o tvých skutcích“. Kdyby mi toto někdo řekl, pak bych na něj vystřelil protiargument, že spasení není ze skutků, že druhé nelze posuzovat podle skutků, že ti, kdo skutky konají, nemusí být

automaticky zbožní lidé. To vše je jistě pravda, zároveň jakkoliv skutky nejsou jediným ukazatelem na to, jak následujeme Boha, zároveň se nesmíme dostat do druhého extrému kdy na skutcích nezáleží a klíčové je, co vůči Bohu cítím a jak intenzivně svůj vztah prožívám. Pokud hovoříme o vztahu s Bohem, nebo dokonce o lásce k Bohu, potom lásku dost dobře nelze oddělit od skutků. Myslím, že existuje následující skutečnost. Můžeme něco udělat pro někoho, aniž bychom ho milovali, třeba z pocitu povinnosti, viny či donucení. Dost dobře ale nelze někoho skutečně milovat, aniž bychom mu to vyjádřili i skutky. Dobrý skutek lze oddělit od lásky, ale lásku nelze oddělit od dobrého skutku.

Zároveň ale i když miluji nebo mám rád, musím se někdy kousnout. Tedy skutky pro Pána Boha nebo v Božím jménu nejsou cestou ke spáse ani k tomu, abychom si zasloužili Boží lásku, ale vyjádřením lásky a vděčnosti. Zároveň se nemusí jednat jen o skutky, ale o celkový přístup k životu a k víře. Jan se dívá na Laodikejský sbor a vlastně říká, když se dívám na tvůj život, pak je to tak nějak napůl. Plácáš se někde uprostřed. Víra a skutky se přirozeně doplňují.

Sebespokojenost

Myslím, že Janovy výtky vychází nejvíce kvůli verši 17 – „myslíš si, že máš všechno“ ... na něco podobného narážel Ježíš při sporu s farizeji. Na sebespokojenost. Jan zřejmě narážel i na následující skutečnost. Když město v roce 60 n.l. postihlo zemětřesení, ani nepotřebovalo státní pomoc od císaře. Tak dobře na tom Laodikea byla, co se materiální stránky týkalo. Zřejmě podobný pocit jistoty se přenesl i do duchovního stavu. Jak jsem již říkal, tak tvrdá slova, jako jsou v tomto listu bychom čekali spíše na adresu sboru, který se dopouští nějakých zásadních prohřešků např. proti desateru. Největší problém zde nebyl jakýs „křiklavý hřích“, ale pocit sebeuspokojení. Pocit, že vlastně už nic nebo v některých jiných překladech nikoho nepotřebuji. Laodicejští nebyli ateisté, zcela jistě věřili v Boha, jen ho k životu nepotřebovali. Byli slovy Pána Ježíše byli „zdraví“, tedy těmi, kdo nepotřebují lékaře. Můžeme jen spekulovat proč tomu tak bylo, snad díky zabezpečení své lokality. Víme ale, že pocit duchovní samolibosti Boha uráží.

Když přemýšlím sám nad sebou a kladu si otázku, kdy jsem v tomto roce Boha nejvíce potřeboval, pak teoreticky stále, ale reálně když se stal nějaký průšvih. Dříve s dětmi, nebo když se porouchalo zdraví, když nastal nějaký konflikt atd. Tedy v určitých kritických životních momentech. Jenže je málo „potřebovat“ Boha, jen když mi teče do bot. Takovýto přístup k Bohu jej redukuje na jakousi modlu. Nakonec podobně někdy smýšlejí i nevěřící. I někteří z nich se modlí v těžkých situacích. Jak moc Boha potřebujeme, jak moc s ním počítáme, se spíše ukazuje v každodenních rozhodnutích ať je nám zle nebo dobře. Nebo možná ještě více když je nám dobře. Když sledujeme dějiny církve, pak růst církve se nezastavil během pronásledování, ale když pronásledování církve skončilo a církve se začala mít dobře. To se jí stalo osudným. Jakoby satan změnil taktiku na když to nejde po zlém, půjde to po dobrém. Na jednu stranu jistě nikdo netouží po utrpení, na stranu druhou nezvlažnět, když je nám dobře je někdy výzva.

Lék

Jan vyjmenuje pět negativních věcí, které na sboru vidí: Jsi ubohý, bledý a nuzný, slepý a nahý. To není málo a člověk si klade otázku, jak je možné to na sob

nezpozorovat? Odpověď je jednoduchá – je. To, co na první pohled vidíme u druhých někdy u sebe nepozorujeme. Sbor a my též někdy připomínáme krále v pohádce o císařových nových šatech. Pointa této pohádky je nejen v tom, že se všichni, včetně císaře stydí přiznat pravdu – tedy že žádné šaty neexistují, ale i v tom, že pravdu nakonec vykřikne malé dítě, tedy kdosi, kdo nemá předsudky a hlavně kdo se nestydí za to, že nazve věc tak, jak je. Doslova v pohádce čteme: „To jsou přece ty císařovy nové šaty. To je ale nádhera!“ volali nadšeně lidé. Nikdo nechtěl dát znát, že je nevidí. Až najednou zvolalo jedno malé dítě: „Císař je nahý!“ Dítě totiž neví, co se má a nemá. Pointa pohádky, ale i našeho textu je sebeklam. Král v pohádce se současnou terminologií uzavřel do své sociální bubliny, kde není nikdo, kdo by mu otevřel oči a kde se všichni navzájem utvrzují o tom, že vše je jak má být. Bylo tomu tak vždy, v době sociálních sítí je to ještě o něco snadnější než dříve.

V našem textu problém duchovní nahoty neřeší malé dítě, ale přečištěné zlato, bílý šat a mast k protření očí. Co konkrétně tyto tři obrazy znamenají je řečeno v dalším, shrnujícím verši – vzpamatuj se a čiň pokání. Co konkrétněji znamenají tyto tři obrazy a co mají společného s pokáním? Jak je aplikovat v životě?

Ryzí zlato – čím větší žár, tím více se spálí nečistoty ve zlatě a tím je zlato ryzejší, ale zároveň je ho méně. Představte si, že máte hroudu zlata, a dáte ji nad oheň. Postupně zlato ubývá, ale má větší hodnotu. Nyní jste před rozhodnutím. Buď mít hodně zlata, ale s menší hodnotou nebo mít zlata málo, ale cennějšího. Otázka je, zda si chce nechat pročistit i svůj život? Dám Bohu k dispozici oblasti, které si možná držím a které mě brání následovat Krista? Nechat si tyto oblasti přečistit Bohem může bolet, protože to znamená změnu. Chci to?

Bílý šat a nahota - poprvé čteme o nahotě a studu v ráji. Lidé se začali zakrývat v okamžiku, kdy zhřěšili. Zde se píše o bílém šatu, který má zakrýt smutnou duchovní realitu, tedy nahotu Laodicejského sboru. První obraz evokoval výzvu – Pane Bože přečisti můj život, vezmi si, co ti brání tebe následovat. Na to navazuje druhý obraz - znovu mě oblékni, dej mi novou sílu, novou spravedlnost, nové vybavení do života s tebou. Toto se děje skrze pokání. Bílá barva symbolizuje čistotu, neposkvrněnost a svatost, kterou získáváme díky PJK skrze pokání.

Mast k protření očí – v listu Efezským čteme následující modlitbu:

Ef 1, 17 Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali 18 a osvětleným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme.

Abychom něco mohli změnit a nepodlehli podobnému sebeuspokojení jako sbor v Laodiceji, potřebujeme vidět především sami sebe, zároveň toto není cílem. Cílem je to, co poznáme, že se Bohu nelíbí mu vydat a přijmout odpuštění. V okamžiku, kdy nám Bůh třeba i skrze druhé něco nepříjemného o nás ukáže, pak nás toto všechno nemá vést k depresi, smutku, ale k pokání. Pavel píše ke 2 Kor 7, 10 následující: *„Zármutek podle Boží vůle působí pokání ke spáse, a toho není proč litovat, zármutek po působení světa však působí smrt.“*

Závěr

Text končí známou výzvou – pozváním se k večeři, tedy ke společenství, kdy ona pomyslná klika je na naší straně. Bůh klepe, my ale musíme, nebo také nemusíme otevřít. Zároveň je zde jistá selekce – výzva je mířena jen některým: „Těm, kdo zaslechnou jeho hlas“. Tedy Boží hlas se dá přeslechnout. Asi není moc hlasitý a zároveň okolo nás je mnoho jiných hlasů. Moc bych každému přál, aby nepřeslechl Boží hlas, aby Boží hlas nepřeslechl i tento sbor. Zároveň abychom měli odvahu i otevřít a pozvat Boha k večeři – tedy k velmi úzkému společenství. Přál bych, abychom Ježíše nenechali stát někde v předsíni nebo na verandě. Jsou zde však dva háčky. Jeden plane ze samotného textu – Boží hlas nezaslechne ten, kdo si myslí, že je v pohodě, že vlastně zas až tak moc Boha nepotřebuje a kdo podle toho žije. Druhý háček – pozvání Boha může způsobit změnu plánů. Přesto jsem si jistý, že pokud ho pozveme, nikdy si neřekneme, že jsme udělali chybu.

Skupinky

Otázky do skupinek

1. Jsou v tvém životě oblasti, kde vnímáš, že kvůli tomu, že následuješ Ježíše, potřebuješ větší rozhodnost?
2. Jak se u tebe v životě projevuje závislost na Bohu, která je zde vnímána jako opak sebeuspokojení? Jak tuto závislost v dobrém slova smyslu budovat?
3. V textu se píše o skutcích. Jakou ve tvém životě víry hrají roli?
4. Stalo se ti někdy, že jsi v něčem prozřel ve smyslu, že jsi byl konfrontován s něčím, co bys měl změnit? Jak jsi reagoval? Je něco, o čem si myslíš, že bys změnit měl?
5. Přečti si pozorně tři kroky popsané v souvislosti s pokáním. (zlato, šaty a mast) Jak se tato oblasti projevují v tvém životě?
6. Co tě v tomto dopise nejvíce oslovilo a proč?